

Oplegvel Raadsstuk

Portefeuille M. Divendal
Auteur Mevr. R.M. Molenaar
Telefoon 5113511 E-mail: rmolenaar@haarlem.nl
STZ/MIL Reg.nr. 2009/24144
Te kopiëren: Bijlage Duurzaamheidsprogramma 2009
B & W-vergadering van 10 februari 2009

Onderwerp

Duurzaamheidsprogramma 2009

DOEL: Besluiten

De raad stelt het Duurzaamheidsprogramma 2009 vast en oefent hiermee haar controlerende bevoegdheid uit.

B&W

1. Het college stelt de raad voor het Duurzaamheidsprogramma 2009 vast te stellen.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties.
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht.
4. Het college stuurt dit voorstel naar de gemeenteraad, nadat de commissie Beheer hierover een advies heeft uitgebracht.

Raad:

Besluit in te vullen door griffie	Moties en amendementen in te vullen door griffie	Raadsstuk in te vullen door griffie
☐ Conform	☐ Ja	Raadsstuknr
☐ Gewijzigd	☐ Nee	
☐ Aangehouden		Datum vergadering
☐ Afgevoerd		

RAADSSTUK

Onderwerp: Duurzaamheidsprogramma 2009

Inleiding

De uitvoering van het Haarlems milieubeleid wordt jaarlijks vastgelegd in het wettelijk verplichte milieuwerkprogramma.

De uitvoering van projecten in het kader van Haarlem Klimaatneutraal neemt een centrale plaats in het milieuwerkprogramma 2009. Daarom is de naam veranderd in Duurzaamheidsprogramma 2009. Het nu voorliggende Duurzaamheidsprogramma 2009 is een opsomming van alle milieutaken die in dit jaar zullen worden uitgevoerd.

Op grond van de Wet milieubeheer (art. 4.16 tot en met 4.19 en 4.20), moet het Duurzaamheidsprogramma 2009 door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Voorstel aan de raad

Het Duurzaamheidsprogramma 2009 vast te stellen.

Beoogd resultaat

Met de Milieumonitor en het Duurzaamheidsprogramma 2009 wordt verantwoording afgelegd over het Haarlemse milieubeleid.

Argumenten

Met het Duurzaamheidsprogramma kan beter sturing worden gegeven aan het integraal milieubeleid in Haarlem. Het nu voorliggende Duurzaamheidsprogramma 2009 is een opsomming van alle taken die in dit jaar zullen worden uitgevoerd.

Kanttekeningen

Een duurzame ontwikkeling kan alleen worden bereikt als problemen integraal worden aangepakt. Daarom volgen zowel de hoofdlijnennotitie als het Duurzaamheidsprogramma een integrale benadering. Dat betekent dat bij het opstellen en uitvoeren ervan, naast de afdeling Milieu, verschillende andere afdelingen betrokken zijn. Elke betrokken afdeling is en blijft zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de opgenomen doelstellingen en taken.

Financiële paragraaf

Het duurzaamheidsprogramma wordt gedekt vanuit het milieuwerkplan en de gemeentelijke begroting (9.1.). De activiteiten van de overige afdelingen zijn gedekt in de respectievelijke begrotingsonderdelen. Daarnaast is extra financiering geregeld vanuit Haarlem Klimaatneutraal. Er zal sprake zijn van een gefaseerde aanpak en uitbreiding van accountmanagement met voldoende regie. In eerste instantie zullen medefinancieringen gegenereerd worden ter dekking van nieuw personeel. Verplichtingen worden pas aangegaan op het moment dat voldoende zekerheid over subsidie- en medefinancieringen worden geleverd. Wel kunnen verschuivingen in activiteiten aangebracht worden, maar deze zullen te allen tijde gefinancierd/ gedekt zijn. De consequentie is dat in het projectaanbod in overleg met partners een fasering zal moeten worden aangebracht.

Uitvoering

Het duurzaamheidsprogramma wordt jaarlijks opgesteld.

Bijlagen

Duurzaamheidsprogramma 2009.

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

<p>Besluit:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Het Duurzaamheidsprogramma 2009 vast te stellen.
2.
3.

Gedaan in de vergadering van ... .. (in te vullen door de griffie)

De griffier

De voorzitter

Duurzaamheidsprogramma 2009

Stadszaken, afdeling Milieu
Postbus 511
2003 PB Haarlem
3 februari 2009

Duurzaamheidsprogramma 2009

Inleiding

De uitvoering van het Haarlems milieubeleid wordt jaarlijks vastgelegd in het wettelijk verplichte milieuwerkprogramma.

Eind 2008 heeft de Raad besloten de vele aangedragen suggesties voor projecten in het kader van Haarlem Klimaat Neutraal met kracht ter hand te laten nemen. De uitvoering van projecten in het kader van Haarlem Klimaatneutraal neemt dan ook een centrale plaats in het milieuwerkprogramma 2009. Daarom ook is de naam veranderd in Duurzaamheidsprogramma 2009. Het nu voorliggende Duurzaamheidsprogramma 2009 is een opsomming van alle milieutaken die in dit jaar zullen worden uitgevoerd.

Wethouder Maarten Divendaal:

“Om in 2030 een klimaatneutrale stad te zijn, hebben we iedereen keihard nodig. Burgers, bedrijven, de woningbouwsector, de transportwereld, ontwikkelaars, wijkraden, enz. We krijgen die betrokkenheid alléén als we zelf het goede voorbeeld geven. De gemeente zal daar terecht op worden afgerekend”

Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

In maart 2007 heeft de Haarlemse gemeenteraad in meerderheid uitgesproken dat Haarlem in 2030 een klimaatneutrale stad moet zijn. Voor de eigen organisatie geldt dit al vanaf 2015. Dit is omdat de gemeente hierin een voorbeeldrol wil spelen. De taken omtrent de duurzame bedrijfsvoering van de gemeente spelen bij deze interne doelstelling een sleutelrol.

Minister Jacqueline Cramer (VROM):

“Ik vind de aanpak van Haarlem heel interessant. Haarlem vervult op dit punt zeker een voortrekkersrol. En ik ben er van overtuigd dat het werkt: hoe meer je mensen uitnodigt om zelf suggesties te doen, hoe meer mensen gemotiveerd zullen worden om ze ook uit te voeren.”

Op basis van deze door de Raad geformuleerde ambitie zijn samen met maatschappelijke partners in 2 conferenties de noodzakelijke inspanningen en projecten benoemd. Dit heeft geresulteerd in een Plan van Aanpak Haarlem Klimaatneutraal, waarin alle suggesties zijn gebundeld. Dit plan is 26 augustus door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. Op 9 oktober 2008 heeft de Haarlemse Raad het Plan van Aanpak Haarlem Klimaatneutraal goed gekeurd (notanr. 2008/107519). In het plan is een keuze voorgelegd over het uitvoeringsniveau. De Raad heeft gekozen voor de hoogste ambitie van de uitvoering. In de behandeling van de begroting van 2009 op 6 november 2008 is extra financiering vrijgemaakt om dat ambitieniveau te kunnen behalen.

Het aantal suggesties was omvangrijk en verschillend van aard qua haalbaarheid. En hoewel een hoog ambitieniveau wordt nagestreefd zijn keuzes uit de gedane suggesties noodzakelijk. In dit werkprogramma 2009 worden de keuzes die zijn gemaakt voor het komend jaar nader onderbouwd.

Michel Ordeman (ondernemer Jopenbier)

Bij de plannen voor de inrichting van de toekomstige café/brouwerij/restaurantcombinatie zit duurzaamheid en milieuvriendelijkheid continue tussen de oren van Ordeman. “Waar we kunnen besparen, zullen we dat niet nalaten. Ik zie dat bijna als een verplichting als je ondernemer bent.”

Uitvoering die aansluit het Coalitieakkoord 2006-2010

De clustering van het nu voorliggend werkprogramma is grotendeels overeenkomstig de indeling uit de hoofdlijnennotitie milieubeleid 2007 – 2010.

In de hoofdlijnennotitie Milieubeleid 2007-2010 is het milieubeleid geordend naar 3 hoofdthema's, namelijk:

- Haarlem: een duurzame goede vestigingsstad
- Haarlem: een bereikbare, groene en leefbare stad
- Duurzame (interne) bedrijfsvoering

Deze indeling sluit aan bij het coalitieakkoord 2006-2010, ‘Sociaal en Solide’. De hoofdthema's geven weer, wat we in 2010 willen bereiken. Om de doelen te bereiken, moeten concrete stappen worden gezet, ofwel moeten concrete activiteiten worden uitgevoerd. Daarom worden de hoofdthema's onderverdeeld in subthema's, die vervolgens in concrete taken /projecten worden uitgewerkt. De projecten uit het duurzaamheidsprogramma sluiten aan bij de prestatieafspraken uit de programmabegroting. Hiermee moet gedacht worden aan: minder milieuhinder (bijvoorbeeld een betere luchtkwaliteit en een grotere externe veiligheid) en daarnaast is het streven om in 2030 een klimaatneutrale gemeente te zijn en om het goede voorbeeld te geven zal de eigen organisatie in

2015 klimaatneutraal zijn. Een blijvend punt van aandacht blijft de optimale vergunningverlening en voldoende toezicht en sterke handhaving van de verleende vergunningen en de openbare ruimte.

Maurits Groen (Milieu & Communicatie):

Voor Maurits Groen, directeur van het in 1982 door hem opgerichte bureau Maurits Groen Milieu & Communicatie (MGMC) in Haarlem, is het zo klaar als een klontje: gemeenten kunnen veel doen aan het verbeteren van het klimaat. Als een gemeente zich op dat punt initiatiefrijk en ondernemend toont, doen bedrijven daar hun voordeel mee.

Projecten Haarlem Klimaat Neutraal

De projecten zijn net zoals het milieuwerkprogramma van 2008 geclusterd, conform de eerdere wens van de commissie Beheer. De projecten van het Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal zijn daarbij naar voren geplaatst vanwege de prioriteit die hieraan wordt gegeven door de gemeente Haarlem. Het aantal van 34 externe en 8 interne projecten, als selectie uit het veel uitgebreidere ideënboek is zeer ambitieus. Bedacht moet echter worden dat het bij de externe projecten voor het merendeel gaat om projecten, geïnitieerd vanuit de Haarlemse samenleving, waarbij gevraagd wordt om ondersteuning door de gemeente. Sommige projecten hebben een veel langere doorloop dan één jaarsnede; sommige een korte en sommige zijn binnenkort al weer afgerond. Naar de partners is aangegeven welke capaciteit beschikbaar is en die is bepalend. Via programmagroepen wordt de afstemming op inzet en voortgang gepleegd. Jaarlijks wordt naar de raad gerapporteerd over voortgang en bereikte resultaten (monitor).

Peter Visser (gedupeerde coördinatie Klimaat, provincie Noord-holland)

“Het is belangrijk dat wij als overheid van onderop mensen bewust maken van bepaalde negatieve effecten van hun gedrag. Haarlem heeft met Haarlem Klimaatneutraal 2030 voor deze weg gekozen. Ik sta daar volledig achter. Een goed klimaat voor morgen maken we nu!”

Overige onderdelen werkprogramma

Omdat veranderingen in milieuwet- en regelgeving zijn uitgebleven dan wel zijn uitgesteld lopen taken door die ook al in 2008 op de agenda stonden. Dat geldt met name voor de onderwerpen lucht, bodem en de omgevingsvergunning waarvoor in 2008 wetswijzigingen zouden worden afgerond. Een aantal van de projecten loopt ook door in de jaren na 2009. De tijdsbesteding in de projecten is voorzover niet anders aangegeven afgedekt in de eigen begroting van de betrokken afdelingen.

In de meeste gevallen zijn de activiteiten wettelijk verplicht. De VROM inspectie toetst op de uitvoering ervan. Per activiteit staat vermeld of het een wettelijke taak (bestaand beleid), nieuwe taak of Haarlems beleid is.

Haarlem richt zich in 2009 op de volgende activiteiten:

A. Haarlem: een duurzame, goede vestigingsstad

1. Haarlem Klimaat Neutraal

Betrokken afdelingen: Stadzaken/Milieu, Middelen en Services/Facilitaire Zaken & Communicatie, Wijkzaken/OGV & NME

Na het aanvaarden van de motie Haarlem klimaatneutraal 2030 door de gemeenteraad in maart 2007 is in een eerste klimaatconferentie aan de Haarlemse samenleving gevraagd om hierover samen met de gemeente na te denken. Uit de aanmeldingen na die klimaatconferentie zijn de stuurgroep, de vier programmagroepen en het projectbureau samengesteld. Samen vormen zij de 50 man sterke Regiegroep Haarlem Klimaatneutraal. De vier programmagroepen hebben zich gebogen over mogelijke ideeën om van Haarlem een klimaatneutrale stad te maken. De groepen zijn verdeeld over de thema's Bebouwde Omgeving, Verkeer & Vervoer, Industrie & Bedrijven en de Interne Organisatie. Uit deze ideeëngenerator is het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal ontstaan met meer dan 50 bruikbare ideeën. De stuurgroep heeft zich over de hoofdlijnen gebogen en daarmee de routekaart verkend naar een klimaatneutrale stad.

Elan Wonen, Pré Wonen en Ymere (woningbouwcoöperaties)

Elan Wonen, Pré wonen en Ymere hebben Haarlem en haar inwoners beloofd om 20 procent te besparen op het gasverbruik in onze woningen. Tot 2018 investeren we tientallen miljoenen euro's in energiebesparende maatregelen: van ingrijpende isolatie en hoogwaardige verwarmingssystemen tot waterbesparende douchekoppen. Ook geven we voorlichting aan bewoners over energiebesparing. Daar wordt trouwens niet alleen het milieu beter van; bewoners merken het ook in hun portemonnee als de energierekening lager uitvalt!

De Verkenning Routekaart Haarlem Klimaatneutraal is samen met het Plan van Aanpak door de Raad geaccepteerd in oktober 2008. Door de vier programmagroepen zijn aan de hand van het projectenboek ideeën gekozen om in 2009 als project te starten. Bij de keuze voor de in 2009 op te pakken projecten is uitgegaan van een aantal selectiecriteria, dit zijn:

- A. Realiseerbaarheid (makkelijk, niet veel inspanning)
- B. CO₂-reductie
- C. Kosten en subsidiemogelijkheid (kosten op levenscyclus realiserend en subsidiemogelijkheden)
- D. Marktconforme momenten
- E. Effectiviteit (weinig inspanning veel resultaat, laag hangend fruit)
- F. Aansluiten moties van raad
- G. Pilot (voorbeeld functie)
- H. Trias energetica (bijdrage aan de energietransitie: Stap 1. Beperk de energievraag, Stap 2. Gebruik duurzame energiebronnen, Stap 3. Gebruik eindige energiebronnen efficiënt)
- I. Behoud van koopkracht (beheersen van woonlasten en concurrentie positie)

Henk Kaan (ECN):

“In 2030 zal de nieuwbouw energetisch beter zijn. Beter geïsoleerd en geventileerd op een energiezuinige en gezonde manier. Ook zullen de woningen voor een belangrijk deel hun eigen energie opwekken. Wanneer dat goed gebeurt, zijn die huizen niet alleen energiezuiniger, maar ook comfortabeler”

Bij onze oosterburen is energetisch verantwoord bouwen al veel meer ingeburgerd. “In Duitsland worden veel ‘passiefhuizen’ gebouwd, die 80% minder energie voor verwarming gebruiken dan een gemiddelde woning en makkelijk klimaatneutraal zijn te maken”

Aan de hand van de score op deze criteria is een keuze gemaakt binnen de diverse programmagroepen en aanvullend met alle betrokken ambtelijke disciplines. Dit heeft geleid tot het afwegingskader zoals opgenomen in bijlage C. In deze bijlage is – eveneens gebaseerd op de genoemde criteria - de lijst opgenomen van suggesties, waarvan de uitvoering NIET in 2009 ter hand genomen wordt.

Luc Kerkmeer (Spaarnelanden):

“Waar we een bijdrage kunnen leveren aan Haarlem klimaatneutraal zullen we dat niet nalaten. Met creatief denken kun je heel veel bereiken.”

Klimaatpartners denken daar dus mee met de gemeente over het uitvoeringsprogramma. De keuze voor 2009 treft u hieronder aan. De projectnummers uit het ideeënboek zijn tussen haakjes achter de projectnaam opgenomen.

1. Programmagroep Bebouwde omgeving

- 1.1. Realisatie basiskwaliteit duurzame nieuwbouw (GPR6)(1A)
- 1.2. Verhogen basiskwaliteit duurzame nieuwbouw (1A)
- 1.3. Pilot naleving bouwregelgeving “Gezondheid en Energie” (4A)
- 1.4. Uitvoer nota praktijkrichtlijn duurzame Stedenbouw (2A)
- 1.5. Klimaatdoelstelling opnemen in gebiedsvisies (3A)
- 1.6. Duurzaam bestemmingsplan (2A)
- 1.7. DSK II nieuwbouw school en woningen (8A)
- 1.8. Duurzaam Belcanto en KG (8A)
- 1.9. Uitvoer Q woningen hoogbouw (17A)
- 1.10. Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren (15A)
- 1.11. Duurzame renovatie bezit woningbouwcorporaties (8A)
- 1.12. Klimaat neutrale Zwemmerslaan (6A)
- 1.13. Verduurzamen bestaande kantoren (13A)
- 1.14. Monitoren verslagleggen woningbouwcorporaties duurzaam bouwen en energie (10A)
- 1.15. Stimulering energiebesparing bij particulieren door extra voorlichting (14A)

2. Programmagroep Bedrijvigheid & Industrie

- 2.1 De Energiecoach voor bedrijven (1C)
- 2.2 Optimaliseren van het Ondernemersloket (4C)
- 2.3 Kennis- en communicatieplatform (2C)
- 2.4 Duurzame energie uit zon, wind en warmte/koudeopslag (WKO) (3C)
- 2.5 Verduurzamen bestaande bedrijventerreinen (8C)
- 2.6 Groen tussen de bedrijven door (*nieuw idee*)
- 2.7 Duurzame Ontwikkeling Noordkop Waarderpolder (8C)

3. Programmagroep Verkeer en Vervoer

- 3.1 Klimaattoets Verkeer en Vervoer (1D)
- 3.2 Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig) (2D)
- 3.3 Stimulering schone en zuinige wagens (ook elektrisch) (3D)
- 3.4 Uitbreiding fietsparkeervoorzieningen bij NS-station (4D)
- 3.5 Ontwikkeling Rode Loper en andere fietsroutes (5D)
- 3.6 Realisering intelligente en flexibele fietsdeelsystemen (6D)
- 3.7 Haalbaarheidsstudie snelfietspaden (7D)
- 3.8 Tariefstelling Openbaar Vervoer (8D)
- 3.9 Mobiliteitsmanagement bij Haarlemse bedrijven/organisaties.(9D)

4. Programmagroep Gemeentelijke organisatie

- 4.1 70% duurzame inkopen in 2010 (1B)
- 4.2 Duurzame nieuwbouw en renovatie Zijlpoort (9B)
- 4.3 Duurzaamheidsscan openbare verlichting (10B)
- 4.4 Bedrijfsvervoersplan + CO2 reductiedoelstelling (3B)
- 4.5 Duurzaam depot Frans Hals museum (*nieuw idee*)
- 4.6 Interne communicatie Haarlem Klimaat Neutraal (7B)
- 4.7 Energielabelplus (6B)
- 4.8 Spanning verlaging utiliteitsgebouwen (10B)

5. Activiteiten vanuit communicatie en educatie Haarlem Klimaat Neutraal

- 5.1 Klimaateducatie
- 5.2 De CO₂-monitor
- 5.3 Klimaatcommunicatie

Naast de bovengenoemde projecten op het gebied van Haarlem Klimaatneutraal staan de overige werkzaamheden op milieugebied hieronder beschreven.

6. Ruimtelijke Ontwikkeling

Betrokken afdeling Stadszaken/Milieu

- 6.1 Opstellen milieuprogramma bij 10 ontwikkelingsprojecten
- 6.2 Uitwerking structuurplan Haarlem 2020
- 6.3 Begeleiden MER-procedures
- 6.4 Opstellen milieuparagraaf bij 7 bestemmingsplannen

7. Bodem

Betrokken afdeling Stadszaken/Milieu

- 7.1 Opstellen Bodembeleid
- 7.2 Afronding Baggerwerkzaamheden
- 7.3 Kwaliteitszorg Bodem: onderhouden en ontwikkelen

8. Bedrijvigheid (inclusief Regulering en Handhaving)

Betrokken afdeling VVH

- 8.1 (Ombouw van de organisatie naar) de omgevingsvergunning
- 8.2 Uitvoering activiteiten AmvB
- 8.3 Uitvoering Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer
- 8.4 Uitvoering project 'externe veiligheid'
- 8.5 Regulering en Handhaving

B Haarlem: een bereikbare, groene en leefbare stad

9. Lucht

Betrokken afdeling Stadszaken/Milieu

- 9.1 Opstellen beleidsplan en uitvoeringsprogramma Lucht
- 9.2 Rapportage luchtkwaliteit 2008
- 9.3 Uitvoeren, begeleiden en toetsen van luchtkwaliteitonderzoek
- 9.4 Bevorderen van het rijden op aardgas binnen de gemeentelijke organisatie
- 9.5 Aanpak luchtverontreiniging binnenstad

10. Geluid

Betrokken afdeling Stadszaken/Milieu

- 10.1 Actieplan omgevingslawaai
- 10.2 Volgen ontwikkelingen Schiphol
- 10.3 Uitvoeren van akoestisch onderzoek
- 10.4 Zonebeheer Waarderpolder
- 10.5 Uitvoering saneringsprojecten op het gebied van weg- en railverkeerslawaai

11. Water

Betrokken afdeling Wijkzaken /OGV

- 11.1 Actualiseren en uitvoeren gemeentelijk waterbeleid

12. Verkeer en vervoer

Betrokken afdeling Wijkzaken/ OGV

De meeste projecten van het onderwerp Verkeer en Vervoer zijn opgenomen in de uitwerking van Haarlem Klimaat Neutraal. (Zie voor de projecten programmagroep Verkeer en Vervoer (3.1 t/m 3.9))

- 12.1 Verbeteren verkeersveiligheid
- 12.2 Parkeren/ autoluwe binnenstad

13. Gezondheid

Betrokken afdelingen GGD Kennemerland

- 13.1 Uitvoeren reguliere medisch milieukundige zorg uit de Wet Publieke Gezondheid
- 13.2 Verzamelen regionale gegevens milieugezondheid
- 13.3 Landelijk bewustwordingsproject 'Binnenmilieu op basisscholen 2008-2009'
- 13.4 Uitvoeren gezondheids-effectscreening of gezondheidsscan bij zoneontwikkelingen (MILO)

C. Duurzame (interne) bedrijfsvoering

14. Duurzame (interne) bedrijfsvoering

Betrokken afdelingen Middelen en Services

De meeste projecten van het onderwerp duurzame (interne) bedrijfsvoering zijn opgenomen in de uitwerking van Haarlem Klimaat Neutraal. (Zie voor de projecten programmagroep gemeentelijke organisatie (4.1 t/m 4.8))

- 14.1 . Het uitvoeren van de projectopdracht Aarhus

Bijlage A: Uitwerking projectomschrijvingen

A. Haarlem: een duurzame goede woonstad

I. Uitvoeren plan van aanpak klimaatneutraliteit

1. Programmagroep Bebouwde omgeving

Project 1.1: realisatie basiskwaliteit duurzame nieuwbouw (GPR6)
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu (aanjaagfunctie), woningbouwcorporaties (realisatie)
Betrokkenen : <i>Intern</i> Stadszaken, Afdeling Wonen (bouwregisseur, convenant woningbouwcorporaties), Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement) Stadszaken (Vastgoed) <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Het behalen van de basiskwaliteit duurzaam bouwen (GPR 6) voor 100% van de Nieuwbouw van woningen waar de gemeente een partner is
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Evaluatie van projecten met de basiskwaliteit (GPR 6)
- Volgen en toetsen van projecten waar met de basiskwaliteit gewerkt gaat worden
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: beleidsnota duurzame nieuwbouw november 2005

Project 1. 2: Verhogen basiskwaliteit duurzame nieuwbouw
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu (aanjaagfunctie), woningbouwcorporaties (realisatie)
Betrokken : <i>Intern</i> Stadszaken, Afdeling Wonen (bouwregisseur, convenant woningbouwcorporaties), Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement) Stadszaken (Vastgoed) <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Mogelijkheden na gaan om de basiskwaliteit te verhogen als uitwerking van het raadsbesluit
- Het toepassen van de verhoogde basiskwaliteit voor 50% van de nieuwbouw van woningen
- waar de gemeente een partner in is
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Evaluatie van projecten met de basiskwaliteit (GPR)
- Beschrijving mogelijkheden hogere GPR
- Bespreking in het GECO
- Aanpassing van de nota duurzame nieuwbouw
- Pilots met hogere GPR
- Volgen van projecten waar met de hogere kwaliteit gewerkt gaat worden.
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: Beleidsnota duurzame nieuwbouw november 2005 en projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.3: Pilots naleving bouwregelgeving “Gezondheid en Energie”
Trekker: Veiligheid, vergunningen handhaving
Betrokkenen: Stadszaken (Afdeling Milieu, toezichtfunctie), Afdeling Wonen, Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement), Stadszaken (Vastgoed)
Extern Ministerie van VROM, Inspectie
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Inzicht in welke mate de bouwregelgeving gezondheid/energie voldoende wordt nageleefd
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoer van pilot naleving bouwregelgeving - Evaluatie Pilot
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: : projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.4: Uitvoer nota praktijkrichtlijn duurzame Stedenbouw
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu en Stadsbedrijven, Stedenbouw
Betrokken: Stadsbedrijven (Stedenbouw en Ontwerp), Stadszaken, Afdeling Wonen Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement) <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Basiskwaliteit van de praktijkrichtlijn is in alle stedenbouwkundige plannen verwerkt
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie gebruik praktijkrichtlijn - Aanpassen praktijkrichtlijn - Stimuleren toepassen praktijkrichtlijn - Nagaan koppeling praktijkrichtlijn aan bestemmingsplannen - Pilots streefkwaliteit duurzame stedenbouw
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: : projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.5: Klimaatdoelstellingen opnemen in gebiedsvisies
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu
Betrokken: Stadsbedrijven (Stedenbouw en Ontwerp), Stadszaken, Afdeling Wonen Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement) <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere), Eneco of Nuon
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Voor belangrijke herstructureringen wordt de haalbaarheid en wenselijkheid van een energievisie bepaald. Deze wordt zo veel mogelijk geïntegreerd in de gebiedsvisies.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - (laten) Opstellen energievisie voor Schalkwijk Midden - Verwerken energievisies naar gebiedsvisies en andere relevante plannen
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: :projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.6: Duurzaam bestemmingsplan
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu , Stadszaken, afdeling Ruimtelijke Plannen
Betrokken: Stadsbedrijven (Stedenbouw en Ontwerp), Stadszaken, Ruimtelijke Plannen, Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: In alle bestemmingsplannen zijn zo veel mogelijk duurzame stedenbouwkundige maatregelen verwerkt
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie pilot duurzaam bestemmingsplan Waarderpolder - Nagaan mogelijkheden voor richtlijnen duurzame bestemmingsplannen
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: : projectbeschrijving uit Ideeënboek maar ook de Nota Praktijkrichtlijn duurzame stedenbouw

Project 1.7: Duurzaam Belcanto en Kennemer Gasthuis
Trekker: Kennemer Gasthuis en woningbouwcorporaties
Betrokken: <i>Intern</i> Stadszaken afdeling Milieu (aanjager) Stadsbedrijven (Stedenbouw en Ontwerp), Stadszaken, Ruimtelijke Plannen, Stadszaken (Wonen, Wijkzaken, (programmamanagers), Stadsbedrijven (Projectmanagement), <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties, Elan Wonen, Pre Wonen en IJmere
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Ontwerp en start van realisatie van een duurzame woonwijk Belcanto in relatie met de duurzame energievoorziening van het Kennemer Gasthuis
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen van een energievisie en duurzaamheidsambities voor dit gebied - Opstellen van relevante duurzaamheidsmaatregelen - Verwerken hiervan in het programma van eisen - Start met de uitwerking van het stedenbouwkundig plan - Opstellen en meehelpen uitvoeren van duurzame ambities en maatregelen. Het gaat om stedenbouwkundige en bouwkundige maatregelen
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.8: DSK II nieuwbouw school en woningen
Trekker: Middelen en Services afd. Facilitaire Zaken, Stadszaken afd. Milieu, Stadsbedrijven PMB
Betrokkenen: Hulpverleningsdienst Kennerland (HDK)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Eerste pilot Schone Scholen - Uitwerking voorbeeld project Klimaat Neutrale school en woningen
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek Klimaatneutrale invulling van het ontwerp
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook:

Project 1.9: Uitvoer Q woningen hoogbouw
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu
Betrokkenen: Drie woningbouwcorporaties (projectleiders) , Wijkzaken, (programmamanagers), Afdeling Wonen, extern adviesbureau
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Realiseren van Q middelhoogbouw
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Maken Uitvoeringsplan Q woningen in een convenantplan - Begin met realisatie van Q woningen
Relatie met de begroting Budget IPSV
Zie ook: : projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.10: Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu en Stadszaken Afdeling Wonen
Betrokkenen: Wijkzaken Programmamanagers,
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none"> - 100 woningen van particuliere eigenaren minstens 30% energiezuiniger maken (tenminste energielabel B of twee labelsprongen). - Aantrekkelijke en effectieve arrangementen ontwikkelen voor energiebesparing en comfortverbetering in de particuliere sector. Deze arrangementen zullen in de komende jaren worden ingezet als stimulans voor substantiële verbetering van de energetische kwaliteit en het comfort van de particuliere woningvoorraad.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Goedkeuren nota en verordening revolving fund voor zachte leningen HKN - Vaststellen Plan van Aanpak en Projectteam in samenwerking met Meer met Minder - Voorlichtingscampagne Buurt - Begeleiden en uitvoer van de aanvragen met behulp van extern bureau
Dekking uit te maken revolving fund, SVN , Meer met Minder verder uit te werken
Zie ook: : projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.11: Duurzame renovatie bezit woningbouwcorporaties
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu (aanjager), Woningbouwcorporaties (realisatie)
Betrokkenen : <i>Intern</i> Stadszaken, Afdeling Wonen, convenant woningbouwcorporaties), <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none"> - Het behalen van de basiskwaliteit duurzame renovatie voor alle complexen waar sprake is van groot onderhoud cq renovatie . - Nagaan van mogelijkheden om een aantal complexen op hoog niveau te renoveren
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Intentie overeenkomst duurzame renovatie gemeente/woningbouwcorporaties - Formuleren proefprojecten duurzame renovatie Basiskwaliteit - Volgen en toetsen van projecten waar met de basiskwaliteit gewerkt gaat worden.
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook:

Project 1.12: Klimaatneutrale Zwemmerslaan
Trekker: Stadszaken afdeling Milieu (aanjager), Woningbouwcorporatie (realisatie)
Betrokkenen : <i>Intern</i> Wijkzaken (programmamanagers), Stadsbedrijven, Stedenbouw, Stadszaken, Afdeling Wonen, convenant woningbouwcorporaties), <i>Extern</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: - De start van de uitvoer van een Klimaatneutrale Zwemmerslaan
Uitvoering 2009: - Opname van het programma van klimaat neutrale eisen in de planvorming voor de Zwemmerslaan - Ontwerp van een Klimaatneutrale Zwemmerslaan - Voorbereiding van de uitvoer van een klimaatneutrale Zwemmerslaan
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook:

Project 1.13: Verduurzamen bestaande kantoren
Trekker: Fortress, Stadszaken Afdeling Milieu (aanjager)
Betrokkenen : <i>Intern</i> Stadszaken afdeling Economie en Cultuur en Vastgoed (programmamanager), Stadsbedrijven (projectmanagement) <i>Extern</i>
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Projectontwikkelaars en beleggers te overtuigen dat duurzaam renoveren van kantoren voordelen oplevert voor huurders, verhuurbaarheid en milieu
Uitvoering 2009: - Brainstorm bijeenkomst met Vastgoed, Milieu - Voorbeeld projecten Nieuwe Energie duurzame renovatie kantoor.
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook:

Project 1.14: Monitoren verslagleggen woningbouwcorporaties duurzaam bouwen en energie
Trekker: Woningbouwcorporaties
Betrokkenen: Stadszaken (Afdeling Milieu), Afdeling Wonen, Extern
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Inzicht in de voortgang duurzaam bouwen en duurzame energie van de woningbouwcorporaties
Uitvoering 2009: - opstellen van het boekje met voortgang
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: : projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 1.15: Stimulering energiebesparing bij particulieren door extra voorlichting
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu (aanjaagfunctie), Middelen service Communicatie (realisatie)
Betrokkenen : <i>Intern</i> Stadszaken, Afdeling Wonen (bouwregisseur, convenant woningbouwcorporaties), Wijkzaken (Natuur en Milieu-educatie) <i>Extern</i> VVE, 's makelaars wijkraden Milieu Centraal, Bouwend Nederland, Gemeente, CO2 -servicepunt, particuliere woningeigenaren, huurders, eventueel banken
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling 2010: Het tempo en de omvang van energiebesparing in de woning significant verhogen door extra voorlichting te geven aan bewoners over de mogelijkheden voor kleine en grote mogelijkheden voor energiebesparing maar ook over welk bouwbedrijf maatregelen kan uitvoeren en waar energiebesparende producten te koop zijn.
Uitvoering 2009: Plan van Aanpak voor de vergroting van de voorlichting <ul style="list-style-type: none"> - Uitbouw van de website Haarlemklimaatneutraal.nl met koppeling naar www.bespaardaar.nl, www.energielastenverlager.nl, www.verbouwwijzer.nl en www.verbeteruwhuurwoning.nl - Bouwbedrijven werven voor vermelding op www.bespaardaar.nl en bedrijven die energiebesparende producten leveren - Verwijsmogelijkheden via de gemeentelijke instanties regelen, met - Ontwikkelen van een systeem waarmee bewoners niet alleen de energiebesparing kunnen berekenen maar ook een offerte kunnen aanvragen. - Proefgebied met extra voorlichting in combinatie met het project duurzame renovatie particulieren
Relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook:

2. Programmagroep Bedrijvigheid & Industrie

Project 2.1: De Energiecoach voor bedrijven
Trekker: KG Parkmanagement,
Betrokkenen: Eneco Energie Haarlem, Stadszaken/Afd. Milieu en Afd. Economie & Cultuur, in nauwe samenwerking met Kamer van Koophandel Amsterdam en de Industriekring Haarlem
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling:
<ul style="list-style-type: none"> - Behalen van significante CO₂-reductie bij bedrijven via energiebesparing en duurzame energie toepassing. - Bedrijven op veranderingsmomenten (natuurlijke investeringsmomenten) benaderen om energiebesparende maatregelen door te voeren en een impuls te geven aan duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. - Mogelijkheden onderzoeken voor gezamenlijke, decentrale en duurzame energie-opwekking in de Waarderpolder en inkoop van groene stroom en/of groen gas. - Verbeteren van de aantrekkingskracht van de Waarderpolder voor nieuwe en bestaande bedrijven. - Omdat dit project een landelijke pilot is worden de ervaringen en resultaten met de Energiecoach vastgelegd en via het Themateam Duurzame bedrijven naar andere gemeenten uitgerold. (zie www.duurzameoverheden.nl)
Uitvoering 2009:
<ul style="list-style-type: none"> - Start van de Energiecoach met een uitgebreide voorlichtingscampagne. - Opstellen van een jaarprogramma op basis van wensen uit het bedrijfsleven. - Onderhandelen met energieleveranciers en financiële instellingen over financieringsmaatregelen/pakketten. - Uitvoeren van de energie-adviezen zelf. - Opleiden van lokale installateurs en aannemers op duurzaamheidsthema's/energiebesparing. - Verzamelen van kennis en ervaring op dit onderwerp en verspreiden onder de Haarlemse bedrijven (in combinatie met informatie van het Ondernemersloket). - Organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten/bedrijvencontactdagen over energiebesparing, duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. - Resultaten terugkoppelen naar de CO₂-monitor.
Dekking en relatie met de begroting:
SloK-regeling en provinciale subsidie (HIRB-regeling)
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal en het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal (<i>Idee 1C.</i>)

Project 2.2: Optimaliseren van het Ondernemersloket
Trekker: Dienstverlening, Team Personen, omgeving en bedrijven (Ondernemersloket)
Betrokkenen: Stadszaken, Afd. Milieu en Afd. Economie
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling:
<ul style="list-style-type: none"> - Het geven van een extra dienstverlening aan ondernemers in Haarlem. - Goed, snel en adequaat beantwoorden van vragen van ondernemers over duurzaamheid en klimaatneutraliteit. - Duurzaamheid, klimaat en energie wordt een vast onderdeel bij vergunningsaanvragen en informatieverstrekking aan bedrijven (energie-advies op maat). - Duurzaamheid, klimaat en energie wordt een vast onderdeel bij contacten tussen bedrijven en accountmanagers.
Uitvoering 2009:
<ul style="list-style-type: none"> - Verzamelen en verspreiden van informatie over duurzame bedrijfsvoering en energiebesparing (in combinatie met informatie van de Energiecoach). - Aanpassen van het Ondernemersloket op de website op dit onderwerp en het maken van brochures. - Het starten van een voorlichtingscampagne over de diensten van het Ondernemersloket. - Intern afspraken maken over de coördinatie en afstemming m.b.t. contacten met bedrijven via het Ondernemersloket en accountmanagers.
Dekking en relatie met de begroting:
programmanummer: 9.1 en SloK-regeling
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal en het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal (<i>Idee 4C.</i>)

Project 2.3: Kennis- en communicatieplatform
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu, KG Parkmanagement, Industriekring Haarlem
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Uitwisseling en bijhouden van kennis en ervaring over duurzaam, maatschappelijk verantwoord en klimaatneutraal ondernemen (voor en door bedrijven). - Vergroten van het draagvlak en kennis bij ondernemers voor duurzaam, maatschappelijk verantwoord en klimaatneutraal ondernemen en onbekendheid hierover wegnemen. - Goede voorbeeld bedrijven “in de etalage zetten” op internetsite van Waarderpolder en van de gemeente. - Het beter benutten van <u>bestaande</u> gremia en informatiekkanalen voor dit onderwerp (niet het opzetten van weer een nieuwe organisatie) en het marketen van klimaatbeleid.
Uitvoering 2009 <ul style="list-style-type: none"> - Informatie over duurzaam, klimaatneutraal en maatschappelijk verantwoord ondernemen zal bij KG Parkmanagement (Energiecoach) en het Ondernemersloket worden verzameld en beschikbaar gemaakt. - Op www.waarderpolder.nu en www.haarlemklimaatneutraal.nl wordt informatie geplaatst van bedrijven als goed voorbeeld voor anderen (een zogenaamde etalage). - Bestaande overlegmomenten en bijeenkomsten worden regelmatig benut om informatie over dit onderwerp te verspreiden. Er zal een jaarlijks terugkerend evenement georganiseerd worden om alles luister bij te zetten. - Schrijven van artikelen voor websites en lokale mediabladen.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none"> - programmanummer: 9.1
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal en het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal (<i>Idee 2C, 6C en 7C.</i>)

Project 2.4: Duurzame energie uit zon, wind en warmte/koudeopslag (WKO)
Trekker: Eneco Energie Haarlem i.s.m. Stadszaken, Afd. Milieu en Afd. Economie & Cultuur
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen welke kansen er zijn om duurzame energie op te wekken en wat hiervan de technische en financiële haalbaarheid is. - Bedrijven stimuleren om meer duurzame energie te benutten door ook mogelijkheden te benutten om decentraal duurzame energie op te wekken binnen de gemeentegrenzen (zonne-energie, kleinschalige windenergie, wko). - Een speelveld creëren waarbinnen de mogelijkheden om in bepaalde gebieden zoals de Waarderpolder om de opwekking van decentrale, duurzame energie optimaal worden benut.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheidsonderzoek naar duurzame energie-opwekking in de Waarderpolder door Eneco. - Maken van een kaart van de Waarderpolder met daarin alle WKO-bronnen en hun invloedssferen. - Kansen berekenen om de huidige windmolens in de Waarderpolder op te schalen. - Samen met het bedrijfsleven kansen voor duurzame energie-opwekking in beeld te brengen en de meerinvesteringen die dat met zich mee brengt.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1 en SloK-regeling en provinciale subsidie (HIRB-regeling)
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal en het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal (<i>Idee 3C.</i>)

Project 2.5: Verduurzamen bestaande bedrijventerreinen
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu (i.s.m. gemeenten Arnhem, Nijmegen en Zaanstad i.h.k.v. de “G27-gemeenten”)
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Een impuls geven aan bestaande bedrijventerreinen om te komen tot duurzame en energiezuinige bedrijventerreinen. - Vanuit het standpunt van de bedrijven een gebiedsvisie ontwikkelen om te komen tot duurzame bedrijfsvoering bij de ondernemers in de Waarderpolder.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken wat de huidige herstructurering van de Waarderpolder heeft opgeleverd en waar kansen zijn blijven liggen. - Peilen welke behoeften er leven bij ondernemers in de Waarderpolder over duurzaamheid, energie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. - Concrete duurzame maatregelen moeten worden uitgewerkt en uitgelegd aan de bedrijven op informatiebijeenkomsten. - Het parkmanagement in de Waarderpolder wordt uitdrukkelijk bij dit project betrokken. Ervaringen en informatie vanuit parkmanagement wordt benut om haalbare plannen te ontwikkelen.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal en het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal (<i>Idee 8C.</i>)

Project 2.6: Groen tussen de bedrijven door
Trekker: Programma management Waarderpolder
Betrokkenen: Stadszaken, Afd. Milieu & Economie en Cultuur, Industriekring Haarlem.
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - De allure van het bedrijventerrein verbeteren zodat meer duurzaam gebruik kan worden gemaakt van de bedrijfspanden en de openbare ruimte ertussen en tevens daken te isoleren en lokaal klimaatadaptatie en –compensatie mogelijk te maken. - Gezondheid van medewerkers wordt positief beïnvloed als ook de motivatie en productiviteit. - De waterberging op het bedrijventerrein verbetert sterk door meer regenwateropslag op groene daken en de aanleg van poelen, wadi’s en sloten (klimaatadaptatie). - Door de aanleg van meer groen tussen de bedrijven wordt het zogenaamde “urban heat island effect” tegen gegaan en vermindert de temperatuur in de nu nog voornamelijk stenen omgeving. - Het stimuleren van samenwerking tussen bedrijven.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Via programmamanagement en parkmanagement draagvlak creëren bij ondernemers om uitvoering te geven een het uitgevoerd onderzoek (2007/2008). - Concrete ontwerpen maken voor 4 deelprojecten (Oostweg, Noordkop, Oostzijde en Dichtbebouwd gebied). - Bij de uitwerking van het gebied Noordkop wordt dit project meegenomen in de uitvoering. - Naast het initiatief vanuit de gemeente zal ook de politiek worden aangehaakt. - In overleg met het programmamanagement Waarderpolder en betrokken partijen wordt gestart met de uitvoering van concrete ideeën.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1 en SLoK-regeling
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 2.7: Duurzame Ontwikkeling Noordkop Waarderpolder
Trekker: Programmamanagement Waarderpolder
Betrokkenen: Stadszaken Afd. Milieu, Afd. Vastgoed en Afd. Economie & Cultuur
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Dit laatste deel van de Waarderpolder op een duurzame, energiezuinige (klimaatneutrale) ontwikkelen. - Bij de ontwikkeling van de Noordkop de uitgangspunten “Cradle to Cradle” benutten. - Een speelveld creëren waarbinnen bedrijven door de gemeente worden begeleid naar een uitvoerbaar en duurzaam plan voor hun nieuwe bedrijven.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Het opstellen van een lijst met duurzame maatregelen en de daarbij behorende kosten in samenspraak met een aantal koploperbedrijven. - Het onderzoeken van de mogelijkheden voor duurzame energie-opwekking (o.a. warmte-koude-opslag). Dit is onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek voor de gehele Waarderpolder. - Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor de inrichting van de Noordkop, de kavels en de openbare ruimte. - Het opstellen van een milieupuntensysteem voor vestiging van duurzame bedrijven. - Gemeente verleent ondersteuning bij de ontwikkeling van duurzame bedrijfsplannen.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none"> - programmanummer: 10
Zie ook: Opstellen en uitvoeren plan van aanpak klimaatneutraliteit (Project 7).

3. Programmagroep Verkeer en Vervoer

Project 3.1: Klimaattoets Verkeer en Vervoer
Trekkers: Stadszaken, Afd. Milieu en Wijkzaken, Afd. OGV
Betrokkenen: Projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties, openbaar vervoerder
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">
- Aandacht bij ruimtelijke plannen en ideeën voor stimulering van lopen, fietsgebruik, gebruik van openbaar vervoer en gebruik van schone en zuinige voertuigen.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Voeren van gesprekken met relevante personen en partijen
- Opstellen van criteria voor klimaattoets
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal en project 1.4 van dit duurzaamheidsprogramma

Project 3. 2: Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig)
Trekker: Gemeente Haarlem, Stadszaken, Afd. Milieu
Betrokkenen: TNT Post, RWE Energy, Connexxion, provincie Noord-Holland
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">
- Grootchalige introductie van biogas ('groen gas') en tweede generatie biobrandstoffen als voertuigbrandstof (gemeentelijk wagenpark, openbaar vervoer, wagenparken bedrijven, particulieren).
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Medio 2009: go/no go opwerkingsinstallatie biogas Haarlem.
- Onderhandelingen met relevante partijen over nieuwe locatie aardgasvulstation en zo mogelijk opening daarvan
- Aanvraag subsidie project schone voertuigen bij provincie Noord-Holland (100 voertuigen)
- Biobrandstof in programma van eisen aanbesteding OV-taxi per 1-1-2010
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3. 3: Stimulering schone en zuinige wagens (ook elektrisch)
Trekker: gemeente Haarlem; Afd. Milieu, Afd. OGV en Afd. HOO
Betrokkenen: vervoerders, particulieren, Centrummanagement Groep Haarlem, Industrie Kring Haarlem
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">
- Het aandeel schonere, CO₂-arme voertuigen in de stad vergroten.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Voeren van gesprekken met relevante partijen.
- Concreet plan voor de bevoorrading van de binnenstad met schone en zuinige voertuigen
- Bij het ontwerp van parkeergarages rekening houden met de mogelijkheid om elektrische voertuigen op te laden.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3.4: Uitbreiding fietsparkeervoorzieningen bij NS-station
Trekker: Stadsbedrijven, Projectmanagementbureau
Betrokkenen: Afd. Milieu en OGV, gemeente Haarlem, NS-fiets, Prorail
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: - Stimulering fietsgebruik als voor- en natransport bij het openbaar vervoer (trein en bus).
Uitvoering 2009: - Opstellen actieplan ‘Weg met de Weesfiets’. - Subsidie-aanvraag bij overheid om weesfietsprobleem aan te pakken. - Voeren van gesprekken om voertuigen anders dan de traditionele fiets en elektrische, trapondersteunende fietsen te accommoderen in fietskelder en fietsgevel. - In ontwerp fietsgevel wordt rekening gehouden met anders dan traditionele fietsen en elektrische fietsen (laadpunten). Elektronisch systeem om het probleem van weesfietsen terug te dringen maakt onderdeel uit van het ontwerp van de fietskelder.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3.5: Ontwikkeling Rode Loper en andere fietsroutes
Trekker: Wijkzaken, Afd. OGV
Betrokkenen: Fietsersbond, Wijkraden en bewoners, Ondernemers Binnenstad
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: - Stimulering lopen en fietsgebruik door zo goed mogelijke fiets- en wandelverbindingen tot stand te brengen tussen het centrum van Haarlem en de wijken daaromheen.
Uitvoering 2009: - Ontwerp en inspraak herinrichting Jansstraat en Kruisstraat. - Ontwerp fietsverbinding Bolwerken
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3.6: Realisering intelligente en flexibele fietsdeelsystemen.
Trekker: Ecosol fietsdiensten.
Betrokkenen: OV-fiets, gemeente Haarlem, provincie Noord-Holland
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: - Stimulering fietsgebruik als voor- en natransport bij het openbaar vervoer en de auto.
Uitvoering 2009: - Overleg over geschikte lokaties deelfietsstelsysteem - Realisatie fietsdeelsysteem op twee haltes van de Zuid-tangent.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3.7: Haalbaarheidsstudie snelfietspaden
Trekker: Wijkzaken, Afd. OGV
Betrokkenen: Provincie Noord-Holland, omliggende gemeenten, bedrijven in de omgeving
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling:
<ul style="list-style-type: none"> - Studie naar haalbaarheid, stimuleren en faciliteren van woon/werkverkeer met fiets en/of trapondersteunende voertuigen op de middellange afstand (7,5-25 kilometer). - Inventarisatie van kansrijke trajecten voor een snelfietspad. - Lijst met kansrijke trajecten. - Voorstel voor provincie NH voor uitvoeren haalbaarheidsstudie.
Relatie met de begroting:
programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3.8: tariefstelling Openbaar Vervoer
Trekker: Gemeente Haarlem, Afd. Milieu en Afd. OGV
Betrokkenen: Provincie Noord-Holland en Connexxion
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling:
<ul style="list-style-type: none"> - Bevorderen van het gebruik van het milieuvriendelijk (bus)vervoer in de gemeente Haarlem, met als doel het autogebruik te verminderen.
Uitvoering 2009:
<ul style="list-style-type: none"> - Voeren van gesprekken met relevante partijen. - Vaststellen doelgroepen en opstellen business case(s). - Voorstel maken voor pilot met eerste doelgroep in 2010.
Relatie met de begroting:
programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 3.9: Mobiliteitsmanagement bij Haarlemse bedrijven/organisaties.
Trekker: Gemeente Haarlem; Afd. Milieu, Afd. OGV en Afd. Facilitaire Zaken
Betrokkenen: Aanbieders mobiliteitsarrangementen, vervoerders, Fietsersbond
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling:
<ul style="list-style-type: none"> - Grootschalige toepassing van 'groen' mobiliteitsmanagement bij werkgevers in Haarlem. Dit leidt tot minder autokilometers, een zuiniger wagenpark, meer fietsgebruik en meer OV-gebruik.
Uitvoering 2009:
Zie ook project gemeentelijke organisatie project
Relatie met de begroting:
programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

4. Programmagroep Gemeentelijke organisatie

Project 4.1: 70% duurzame inkoop in 2010
Trekkers: Middelen en Services, Facilitaire Zaken
Betrokkenen: Middelen en Services, Juridische Zaken
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Voor tenminste 70% van alle door de gemeente ingekochte of aanbesteedde goederen en diensten geldt dat deze voldoen aan landelijk of Europees geldende duurzaamheidscriteria.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- vaststellen directienota uitvoeringsplan duurzaam inkoop
- vaststellen inkoop kalender / aanbestedingsopgaven en daaraan koppeling van duurzame inkoop criteria.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 4.2: Duurzame nieuwbouw en renovatie Zijlpoort
Trekker: Middelen en Services, Facilitaire Zaken
Betrokkenen: Stadszaken afd. Milieu, Stadsbedrijven afd. Projectmanagement
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">
-Onderzoeken van de mogelijkheden om een energieprestatie te behalen die 50% lager is dan het Bouwbesluit om in aanmerking te komen voor groenfinanciering van SenterNovem.
- Onderzoeken mogelijkheden om een hoge GPR nieuwbouw te behalen (GPR 8)
- Onderzoeken mogelijkheden om een hoge GPR duurzame renovatie te behalen (GPR Nader te bepalen)
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Optimalisatie van het ontwerp tbv hogere ambities door extern bureau
- Onderzoek en toepassing GPR nieuwbouw
- Pilot GPR bestaande bouw /renovatie
- Onderzoek naar groenfinanciering en overige subsidies
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 4.3: Duurzaamheidsscan openbare verlichting
Trekker: Gemeente Haarlem, Wijkzaken, Openbare ruimte/Groen & Verkeer
Betrokkenen: Middelen en Services, Facilitaire Zaken
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Verlagen energieverbruik openbare verlichting met behoud van of verbetering op huidige (verkeers)veiligheid én onderhoudsniveau.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Opstellen Plan van aanpak
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1, SLOK
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 4.4: Bedrijfsvervoersplan + CO2 reductiedoelstelling
Trekker: Middelen en Services, Facilitaire Zaken
Betrokkenen: Middelen en Services, Personeelszaken, Ondernemingsraad
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Reduceren woonwerk verkeer met de auto - Reduceren CO2- uitstoot zakelijk verkeer - Reduceren CO2- uitstoot goederen vervoer/aanlevering.
Uitvoering 2009: Haarlemse gemeentelijke organisatie wordt als pilot genomen. <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen plan van aanpak bedrijfsvervoersplan. - Gemeentebrede onderzoekenquete. In beeld brengen huidige stand van zaken ('nul-meting'). - Opstellen bedrijfsvervoersplan met stimulering fiets- en OV-gebruik en bijbehorende nota
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1, SLOK
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal

Project 4.5: Duurzaam depot Frans Hals museum / Centrum voor Cultuur, Educatie en Vrije tijd.
Trekker: Middelen en Services, Facilitaire Zaken en Stadsbedrijven PMB
Betrokkenen: Frans Hals museum
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Realisering duurzaam depot Frans Hals museum
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen plan van aanpak
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1, SLOK
Zie ook:

Project 4.6: Interne communicatie Haarlem Klimaat Neutraal.
Trekker: : Middelen en Services afd. Facilitaire Zaken en afd. Communicatie
Betrokkenen: Programma bureau Haarlem Klimaat Neutraal
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Bervorderen/stimuleren Haarlem Klimaat Neutraal doelstellingen binnen de eigen organisatie.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen en uitvoering communicatieplan Klimaat Neutrale bedrijfsvoering
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook:

Project 4.7: Programma Bureau Haarlem Klimaat Neutraal 2015
Trekker: Middelen en Services afd. Facilitaire Zaken
Betrokkenen: Stadszaken afd Milieu
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: - Invulling Klimaat neutrale bedrijfsvoering en aansturing projecten Klimaat Neutraal
Uitvoering 2009: - Opzetten Programma Bureau - Werkwijze Projectverdeling Programma Bureau vastleggen - Rapportage over voortgang - Invulling Klimaat Neutrale doelstelling duurzaam inkopen
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook:

Project 4.8 Energielabelplus
Trekker: Stadszaken, Vastgoed
Betrokkenen: Middelen en Services afd. Facilitaire Zaken
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: - Inventarisatie en optimalisatie energielabels/energiebesparingsonderzoeken gebouwenbestand
Uitvoering 2009: - Uitwerking van het EPBD, en waar strategisch verantwoord een EPA-U onderzoek.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1, SLOK
Zie ook:

Project 4.9 Spanning verlaging utiliteitsgebouwen
Trekker: Middelen en Services afd. Facilitaire Zaken
Betrokkenen: bibliotheek, sporthallen, zwembaden, parkeergarages
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: - Een compleet beeld te hebben van de energiebesparing die in de Haarlemse utiliteitsgebouwen haalbaar is" - In een bijeenkomst met alle betrokken gebouwbeheerders de werking en het principe van de spanningregulator uit te leggen"
Uitvoering 2009: - een fysieke inventarisatie naar de mogelijkheden van het inbouwen van een spanningsregulator/verlager in de elektrische installatie van diverse utiliteitsgebouwen zoals bibliotheek, sporthallen, zwembaden, parkeergarages
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook:

5. Activiteiten vanuit communicatie en educatie Haarlem Klimaatneutraal

Project 5.1: Klimaateducatie
Trekker: Wijkzaken Bureau Natuur & Milieu-educatie
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">
- Klimaatproblematiek via lespakketten aan scholieren onderwijzen om bij deze jonge doelgroep bewustwording te creëren. Indirect worden, via deze doelgroep, ook de ouders betrokken bij het thema klimaat.
- Bewustwording moet leiden tot gedragsverandering.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Samenstellen van een lesprogramma voor basis- en middelbaar onderwijs.
- Samenstellen/aanschaffen van leskisten/lespakketten.
- Het doen van schoolbezoeken, het faciliteren van lessen en een daarbijbehorend educatief programma.
- Het opstellen van publicaties voor scholieren.
- Het maken van exposities met klimaat als thema.
Dekking en relatie met de begroting: SLoK-regeling
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 5.2: De CO₂-monitor
Trekker: Eneco Energie Haarlem i.s.m. Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">
- Het in beeld brengen van de CO₂-uitstoot van de totale stad Haarlem en daarbij in kaart brengen wat de uitstoot is van diverse groepen (Bijvoorbeeld bedrijven, woningen, zorgsector, enz.).
- Aan de hand van de monitor bepalen waar de grootste CO₂-winst valt te behalen en aan de hand daarvan de doelen te stellen voor de komende jaren.
- Gekozen projecten beoordelen op hun CO₂-reductie.
- Met behulp van de monitor wordt voor alle partijen duidelijk waar we als Haarlem staan in ons klimaatstreven. De CO₂-monitor wordt daarmee een belangrijk communicatiemiddel. (monitor moet ook voor niet deskundigen te begrijpen zijn)
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Opzetten en vullen van de monitor met gas- en elektragegevens van de netbeheerder (reeds gestart in 2008).
- Doorrekenen van de gekozen projecten voor 2009 (en later in het jaar voor de te kiezen projecten in 2010).
- Maken, actualiseren en digitaliseren van energikaarten van Haarlem gebaseerd op de verkregen energiegegevens van de netbeheerder.
- Energiekaarten en CO₂-monitor gebruiken voor de aanpak in duurzame renovatieprojecten.
- Inventarisatie van energielabelgegevens van woningbouwcorporaties.
- Inventariseren plannen woningvoorraadbeheer en deze koppelen aan gegevens uit de energikaart/CO₂-monitor.
Dekking en relatie met de begroting: Programma 9.1 en SLoK-regeling
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 5.3: Klimaatcommunicatie
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu, Middelen & Services, afd. Communicatie.
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - Aan alle partijen en inwoners van de stad uitleggen wat de klimaatplannen zijn, waar we met z'n allen naar streven en welke projecten er op dit gebied al worden uitgevoerd. - Enthousiasme teweegbrengen bij consumenten en producenten om mee te doen aan het halen van doelstelling
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - Bouwen van een aparte klimaatwebsite met de betrokken partners. - Bijhouden van alle klimaatactiviteiten en evenementen in de stad en daaruit een klimaatkalender maken. - Regelmatig publiceren van artikelen en persberichten met betrekking tot dit onderwerp. - Via de website www.haarlemklimaatneutraal.nl (nog in aanbouw) moet een totaalbeeld ontstaan met alle klimaatactiviteiten in de stad en de daarbij betrokken klimaatpartners. - Uitbrengen van een tweede klimaatkrant - Uitwerken van een intern communicatieplan voor alle medewerkers van de gemeente - Ontwikkelen van een informatiestand met standaard materiaal. - Opzetten van vaste rubriek in de stadskrant. - Het organiseren van gezamenlijke communicatie met alle betrokken klimaatpartners. - Gerichte informatie verspreiden naar specifieke doelgroepen op basis van de uit te voeren projecten
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

6. Ruimtelijke Ontwikkeling

Project 6.1 Opstellen milieuprogramma bij ontwikkelingsprojecten
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: deels wettelijke Project deels Haarlems beleid dat wordt voortgezet
Doelstelling 2010: Bij de start van ieder ontwikkelingsproject wordt conform de richtlijn fysieke projecten een (concept)milieuprogramma opgesteld. Hierin staan alle aandachtspunten op het gebied van leefbaarheid en duurzaamheid verwoord in samenhang met mogelijke oplossingen
Uitvoering 2009: - Bij 10 ontwikkelingsprojecten wordt een (concept) milieuprogramma opgesteld. - Bij ieder ontwikkelingsproject zal worden nagegaan of de MILO-aanpak moet worden toegepast.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: 'Richtlijnen fysieke projecten' (zie o.a. SO/PM/2005/1069).

Project 6.2 Uitwerking Structuurplan Haarlem 2020
Trekker: Stadszaken, Afd. Ruimtelijke plannen
Categorie: Haarlems beleid dat wordt afgerond
Doelstelling 2010: - Voor gebieden met een hoge dynamiek worden gebiedsvisies gemaakt.
Uitvoering 2009 Voor gebieden met een hoge dynamiek worden circa 5 ??? gebiedsvisies gemaakt
Relatie met de begroting: - programmanummer: 9.1
Zie ook: - toepassing checklist bij ruimtelijke plannen - opstellen milieuprogramma bij ontwikkelingsprojecten

Project 6.3 Begeleiden MER-procedures
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak die per procedure wordt afgerond
Doelstelling 2010: - Alle nu lopende procedures zijn afgerond
Uitvoering 2009: - Afronden van de MER Schalkstad.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 6.4 Opstellen milieuparagraaf bestemmingsplannen
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2010: - Alle bestemmingsplannen worden voorzien van een milieuparagraaf
Uitvoering 2009: Voor circa 7 bestemmingsplannen wordt een milieuparagraaf opgesteld.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

7. Bodem

Project 7.1: Opstellen Bodembeleid
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu, bureau Bodem
Categorie: Wettelijke taak + gedeeltelijk Haarlems beleid
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Er is sprake van bodembeleid in lijn met m.n.: de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en het Besluit kwaliteit bodembeheer (KWALIBO). In het kader van decentralisatie van bodemtaken dient Haarlem binnen de wettelijke kaders haar beleid vast te stellen.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Een hernieuwd en integraal bodembeleid zal worden vastgesteld. Door opschuiven van landelijke wet- en regelgeving is temporisatie opgetreden. Deze taak zal daarom worden gecontinueerd ook de beleidsvaststelling door de Raad wordt ingepland (uiterlijk 2010). Vaststelling zal na verplichte afstemming met buurgemeenten, provincie en waterschap en inspraak (op basis van Awb) plaatsvinden.
- Tevens zal het meerjarenprogramma ISV/WBB 2010 – 2014 worden vastgesteld.
- De resterende oriënterende en nadere onderzoeken worden uitgevoerd. Daarmee is inzicht verkregen in gevallen die milieuhygiënisch als spoedeisend moeten worden aangepakt.
- Voor locaties waarvan nu al bekend is dat ze spoedeisend zijn, wordt de voorbereiding tot sanering gestart.
- Er wordt een gebiedsgericht beheersplan grondwater opgesteld. In het raamwerk van de Kaderrichtlijn Water zal de status quo beheer van verontreinigde grondwaterpluimen vastgelegd worden.
- Koude-Warmte-opslag beter afstemmen en in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening bestemmen teneinde de te bereiken rendementen te maximaliseren.
- Er wordt verder gegaan met de uitvoering van de bedrijvenregeling.
- Uitvoeren adviezen en onderzoeken voor andere gemeentelijke afdelingen.
- Er wordt een inhaalslag gemaakt voor wat betreft de gemeentelijke registratie Wet Kenbaarheid Publieke Rechtelijke Beperkingen (WKPB)
Relatie met de begroting:
Zie ook: Alle ruimtelijke plannen en thematische plannen die (mede) betrekking hebben op de fysieke ruimte.

Project 7.2: Afronding Baggerwerkzaamheden
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu, bureau Bodem
Categorie: Haarlems beleid dat gefaseerd wordt uitgevoerd en uiteindelijk helemaal afgerond wordt
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Er is sprake van baggerachterstand, waarvoor een gefaseerde aanpak is gekozen. Inmiddels is fase 1 , waaronder het Noorder Buitenspaarne, uitgevoerd.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Van het in 2007 vastgestelde baggerprogramma wordt fase 2 in 2009 voorbereid en uitgevoerd met een mogelijke uitloop in 2010.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- programmanummer: 9.1
Zie ook: - 9.4 Waterwegen

Project 7.3: Kwaliteitszorg Bodem: onderhouden en ontwikkelen
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: wettelijke taak
<p>Doelstelling 2010: Door middel van interne audits en externe visitaties het kwaliteitszorgsysteem Bodem optimaliseren. Met het verbeteren van (reeds vastgelegde) procedures worden risico's onderkend en zo veel als mogelijk afgedekt. Daarmee moet de geleverde kwaliteit van de uitvoering van de Bodemtaken gewaarborgd worden. Verder zullen prestatie-indicatoren worden ontwikkeld om kwaliteit te kunnen toetsen en te volgen.</p>
<p>Uitvoering 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kwaliteitszorg heeft na de reorganisatie een plek gekregen in het Bedrijfsbureau - auditplan en verbeterplan 2009 opgesteld - enkele procedures zijn ge-audit en verbeterd
<p>Dekking en relatie met de begroting: subsidie van € 265.500 per jaar waarvan € 30.000 is gereserveerd voor de kwaliteitszorg. Dit is onderdeel van de begroting.</p>
Zie ook: Managementrapportage Kwaliteitszorg Bodem 2008

8. Bedrijvigheid (inclusief Regulering en Handhaving)

Project 8.1: (Ombouw van de organisatie naar) de omgevingsvergunning
Trekker: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, (Afd. Omgevingsvergunning + Afd. Handhaving Bebouwde omgeving)
Categorie: wettelijke taak, continuering van de taak
Doelstelling 2010: - aanvragen, toezicht en handhaving omgevingsvergunning worden tijdig, correct en efficiënt afgehandeld
Uitvoering 2009: - informatieverstrekking aan team Personen bedrijven en Omgeving (PBO) - ICT (WFM, digitale vergunningaanvraag incl. bouwtekeningen) - Personele invulling & functiebeschrijvingen wordt via de reorganisatie invulling aan gegeven - Aanpassen hulpmiddelen - Afspraken met provincie en handhavingpartners - Mandatering beslissingsbevoegdheid - Bijscholing medewerkers - Ombouwen werkprocessen
Relatie met de begroting: - programmanummer: 2.3
Zie ook: - B&W-nota SO/VT/2005/2448, Bestuurlijke opdracht voor de uitvoering van het convenant met het Ministerie van VROM over de pilot 'Omgevings(VROM)vergunning'

Project 8.2: Uitvoering Activiteiten- AmvB
Trekker: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, (Afd. Omgevingsvergunning + Afd. Handhaving Bebouwde omgeving)
Categorie: wettelijke taak, continuering van de taak
Doelstelling 2010: - de uitvoering van de activiteiten-AMvB is tijdig, correct en efficiënt
Uitvoering 2009: - Loopt door in 2009
Relatie met de begroting: programmanummer: 2.3
Zie ook: n.v.t.

Project 8.3: Uitvoering Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer
Trekker: : Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, (Afd. Omgevingsvergunning + Afd. Handhaving Bebouwde omgeving)
Categorie: wettelijke taak, continuering van de taak
Doelstelling 2010: - Regulering en handhaving van de Wet milieubeheer voldoet aan de kwaliteitseisen uit het Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer.
Uitvoering 2009: - Beheersplan AO uitvoeren (beleidsdocumenten en werkinstructies actualiseren) - Zorgen voor kwaliteitsbehoud en kwaliteitsborging - Het landelijk toezichtsprotocol integreren in gekozen werkwijze - Meerjarenprogramma handhaving integreren in de werkwijze - De verschillende elementen van de uitvoering zullen worden afgestemd met de implementatie van de WABO
Relatie met de begroting: - programmanummer: 2.3
Zie ook: B&W-nota MIL/2004/2233, 'Professionalisering milieuhandhaving'

Project 8.4: Uitvoering project 'externe veiligheid' (EV)
Trekker: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, (Afd. Omgevingsvergunning + Afd. Handhaving Bebouwde omgeving + Afd. Veiligheid en Handhavingregie)
Categorie: wettelijke taak, project is eindig, continuering van de taak
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none"> - EV wordt structureel meegenomen in alle van toepassing zijnde werkprocessen en ruimtelijke en milieuhygiënische en/of milieutechnische besluitvorming. Te denken valt dan aan: milieuvergunningen; bestemmingsplannen; projectbesluiten WRO; vervoer (ontheffingen transport); communicatie. - Dit leidt in 2010 tot een situatie waarbij de risico's in beeld zijn, bekend zijn en weloverwogen beslissingen worden genomen om de veiligheid (= <i>de kans op het zich voordoen van een calamiteit met het gebruik, opslag en/of transport van gevaarlijke stoffen</i>) te verbeteren/vergroten.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> - T.a.v. vervoer gevaarlijke stoffen: opstellen veiligheidsvisie en ontheffingenbeleid en eventueel sanering. - Blijvend verwerken externe veiligheid in milieuvergunningen en toezicht houden/handhaving. - Opnemen externe veiligheid in ruimtelijke plannen (proactief en groepsrisicobeleid) - Opstellen beleidsnota verantwoording groepsrisico - Versterken samenwerking intern en met VRK, Milieudienst IJmond en provincie via samenwerking qua subsidieprogramma en die onderdelen die op inhoud de gemeentegrens overstijgend zijn. Te denken valt dan aan onderwerpen als vervoer en communicatie. - EV Cursussen organiseren en volgen.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none"> - programmanummer: 2.2
Zie ook: B&W-nota MIL/2005/2713, externe veiligheid; veiligheid in relatie tot gevaarlijke stoffen en rampen

Project 8.5: Regulering en handhaving
Trekker: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, (Afd. Omgevingsvergunning + Afd. Handhaving Bebouwde omgeving)
Categorie: wettelijke taak, op basis van gekozen handhavingsfrequentie lagere prioriteit, continuering van de taak
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none"> A. Vergunningplichtige en meldingsplichtige bedrijven zijn in werking conform de milieuregelgeving. Vergunningen worden minimaal 1 x per 10 jaar geactualiseerd. Het toezicht op de naleving wordt volgens landelijke controlefrequenties gecontroleerd, uitgezonderd categorie D-bedrijven (categorie A 1x per 10 jaar, categorie B 1x per 5 jaar, categorie C 1x per 2 jr., categorie D 1x per jaar in plaats van 2 x per jaar). Bij 70% van de 1^e hercontroles geen overtredingen B. 100% Afhandeling van de verzoeken om milieuidvisering bij bestemmingsplannen en bouwaanvragen. C. Uitvoeren wettelijke milieuthema's met gebruikmaking van subsidiestromen D. Deelnemen aan provinciale/regionale projecten ter uitvoering van wettelijke taken (invoering omgevingsvergunning en activiteiten-AMvB E. Optimaliseren handhavingproces via synergievoordelen straf- en bestuursrecht (met inzet van Buitengewoon Opsporingsambtenaren)
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none"> A. 18 afgehandelde Wm-procedures, 75 afgehandelde AMvB-meldingen, 250 integrale controles, 100% afhandeling van in behandeling genomen klachten, 5 handhavingacties Bouwstoffenbesluit, 120 adviezen over bouwkundige eisen ingevolge drank- en horecaregelgeving, 200 horecacontroles, 100% afhandeling van horecaklachten, 4 evenementen (geluidmeting) B. 75% Afhandeling adviezen over bestemmingsplannen en 100 % afhandeling adviezen over bouwaanvragen C. Zie uitvoering 2009 van taak 15. D. Zie uitvoering 2009 van de taken 12 en 13. E. 5 - 10 processen-verbaal. Ten aanzien van deze prestatie zal in relatie tot de professionalisering van de milieuBOA en de ontwikkeling rond de bestuurlijke strafbeschikking het al dan niet BOA zijn ten aanzien van inrichtingen opnieuw worden bezien.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none"> - programmanummer: 2.3
Zie ook: n.v.t.

B Haarlem: een bereikbare, groene en leefbare stad

9. Lucht

Project 9.1: Vaststellen beleidsplan en uitvoeringsprogramma lucht
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak + voortgezet beleid
Doelstelling 2010: - Verbetering luchtkwaliteit tot onder de wettelijke normen
Uitvoering 2009: - Het beleidsplan wordt vastgesteld en geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma. Het beleidsplan en programma wordt mede afgestemd op het Regionaal Samenwerkingsprogramma Noordvleugel. Hierin zullen tevens het regionaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit, de vele wijzigingen in regelgeving en de maatregelen op landelijk niveau van de afgelopen periode worden verwerkt.
Relatie met de begroting: - programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 9.2: Rapportage luchtkwaliteit 2008
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2010: - Verbetering van de luchtkwaliteit tot onder de wettelijke normen
Uitvoering 2009: - Aanleveren gegevens voor de Rapportage over het jaar 2008 door het Rijk; resultaten publiek toegankelijk maken en verwerken in het Haarlemse beleid
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: - n.v.t.

Project 9.3 : Uitvoeren, begeleiden en toetsen luchtkwaliteitsonderzoek
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2010: - Verbetering luchtkwaliteit tot onder de wettelijke normen
Uitvoering 2009: Uitvoeren, begeleiden en toetsen van onderzoek luchtkwaliteit bij diverse vormen van planvorming
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 9.4: Bevorderen van het rijden op aardgas binnen de gemeentelijke organisatie
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijk/Autonoom
Doelstelling 2010: - Verbeteren luchtkwaliteit tot onder de wettelijke norm
Uitvoering 2009: - Voortzetting vervanging gemeentelijk wagenpark door aardgasvoertuigen
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

10. Geluid

Project 10.1: Vaststellen actieplan omgevingslawaai
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak + voortgezet beleid
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Vermindering geluidhinder ten gevolge van weg-, railverkeer en industrie, ten opzichte van 2006.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Na het afronden van de inventarisatie conform de wettelijke eisen medio 2007 wordt een actieplan omgevingslawaai vastgesteld.
- Vaststellen nota burenlawaai
- Vaststellen nota bouwlawaai
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 10.2: Volgen ontwikkelingen Schiphol
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: deels wettelijke taak deels Haarlems beleid dat wordt voortgezet
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Vermindering geluidhinder ten gevolge van vliegverkeer, ten opzichte van 2006.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Deelname aan de CROS
- Inbreng leveren inzake uitwerking van het Aldersadvies en het daaraan gekoppelde convenant hinderbeperking
- Besluitvorming over het al dan niet voortzetten van ondersteuning van 5 meetpunten.
Relatie met de begroting: - programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 10.3: Uitvoeren van akoestisch onderzoek
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Verbeteren geluidskwaliteit tot onder de wettelijke norm
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Uitvoeren van akoestisch onderzoek en advisering inzake bouw- en bestemmingsplannen en de Wet milieubeheer
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 10.4: Zonebeheer Waarderpolder
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Het bewerkstelligen van een adequate vergunningensituatie op akoestisch gebied, zodanig dat de geluidzone rond de Waarderpolder wordt gehandhaafd
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Het adviseren op akoestisch gebied bij circa 20 vergunningaanvragen dan wel meldingen
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

Project 10.5: Uitvoeren van saneringsprojecten op het gebied van weg- en railverkeerslawaai
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2010: - Verbeteren geluidskwaliteit tot onder de wettelijke norm
Uitvoering 2009: - Het uitvoeren van het schermenproject langs de spoorbaan Haarlem-Leiden waarvan de start eind 2009 wordt voorzien. Het betreft de afscherming van circa 470 woningen. - Het uitvoeren van akoestische maatregelen tegen wegverkeerslawaai bij circa 35 woningen - Onderzoek doen naar resterende saneringsvoorraad
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: n.v.t.

11. Water

Project 11.1: Actualiseren en uitvoeren gemeentelijk waterbeleid
Trekker: Wijkzaken, Afd. Openbare Ruimte, Groen en Verkeer, Bureau Beleid
Categorie: Wettelijke taak en Haarlems beleid
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Verbetering van de waterkwaliteit en het afwaterend en waterbergend vermogen van het Haarlemse oppervlaktewatersysteem.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Opstellen, vaststellen en uitvoeren van een uitvoeringsplan Water voor Schalkwijk
- Uitvoeren en monitoren afkoppelpilot Meerwijk Oost
- Voorbereiden en uitvoeren waterverbinding Meerwijk Centrum—Stadsdeelhart
- Ontwerpen waterverbinding Aziëweg
- Uitvoeren haalbaarheidsstudie water in Boerhaavewijk
- Voorbereiden en uitvoeren centrale watergang Waarderpolder
- Uitvoeren haalbaarheidsstudie water in Waarderplas
- Opstellen en vaststellen beleid gemeentelijk Waterfonds en waterboekhouding
- Opstellen akkoord Haarlem – Rijnland over overname beheer Haarlemse polders
- Uitvoeren overeenkomst Haarlem – Rijnland over overname onderhoud stedelijk water
- Aanwijzen en oplossen van een aantal knelpunten watersysteem (trekker Rijnland)
- Voorbereiden van 7 bergbezinkbassins
- Uitvoeren van 6 bergbezinkbassins
- Onderzoek afkoppelkansen Oosterduin
- Evalueren afkoppelbeleid en opstellen afkoppelkansenkaart
Dekking en relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- Investeringsplan 2008 - 2013, posten 63.01 t/m 63.14 en post 64.04
- Begroting 2008 - 2012, Programma 9 (Kwaliteit Fysieke Leefomgeving)
Zie ook: GRP 2007-20011, Integraal Waterplan Haarlem

12. Verkeer en vervoer

Project 12.1: Verbeteren verkeersveiligheid
Trekker: Wijkzaken Afd. Openbare Ruimte, Groen en Verkeer, Bureau Beleid
Categorie: Haarlems beleid dat wordt gecontinueerd
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- 7,5% minder ziekenhuisgewonden en 15% minder doden in het verkeer dan het gemiddelde over 2001-2003 (landelijke norm)
- voor Haarlem betekent dit streven naar niet meer dan 3 dodelijke slachtoffers en niet meer dan 69 gewonden die in het ziekenhuis moeten worden opgenomen in 2010
Uitvoering 2009 <ul style="list-style-type: none">
- uitwerking van in 2006 vastgesteld verkeersveiligheidsplan
- verbeteren veiligheid rondom scholen
- promotieactiviteiten
- continueren inrichting van 30 km-gebieden
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- programmanummer: 8.1
Zie ook: n.v.t.

Project 12.2: Parkeren/ autoluwe binnenstad
Trekker: Wijkzaken Afd. Openbare Ruimte, Groen en Verkeer, Bureau Beleid
Categorie: Haarlems beleid dat wordt gecontinueerd
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- verminderen parkeerplaatsen op straat en creëren parkeerplaatsen in garages
- verminderen groei beslag van geparkeerde auto's op openbare ruimte
Uitvoering 2009 <ul style="list-style-type: none">
- onderzoek nieuwe parkeergarage
- monitoren parkeerbeleid
- vernieuwen en verbeteren dynamische toegankelijkheid autovrij gebied
- vernieuwen en verbeteren dynamische parkeerbewegwijzering
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- programmanummer: 8.3
Zie ook: taak 17

13. Gezondheid

Project 13.1: Uitvoeren van de reguliere medisch milieukundige zorg uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG)
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: Wettelijke taak die wordt voortgezet
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- WPG: de gemeenteraad draagt zorg voor het bevorderen van medisch milieukundige zorg
- Uitvoering van de genoemde onderdelen uit de WPG en bewaken kwaliteit hiervan.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Voortzetting huidige uitvoering. Regulier blijft advisering over actieplannen luchtkwaliteit en geluid, Schiphol, bodemverontreiniging, etc.
- Nadere invulling geven in samenwerking GGD en Gemeente Haarlem aan bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen en signaleren ongewenste situaties volgens Wet Publieke Gezondheid . De GGD wil graag betrokken worden bij bestuurlijke beslissingen met invloed op gezondheid. Het halfjaarlijks overleg met afdeling milieu zal als instrument gebruikt worden om op de hoogte te blijven van de relevante ontwikkelingen en acties af te stemmen.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- Begroting GGD Kennemerland
Zie ook: de andere GGD taak 33

Project 13.2: Verzamelen regionale gegevens milieugezondheid
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: wettelijke taak die wordt voortgezet
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Inzicht hebben in de mate van gezondheidseffecten en klachten door invloeden vanuit het leefmilieu bij inwoners van GGD regio Kennemerland en hiermee aanknopingspunten vinden ter verbetering van de gezondheid in de regio.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- Medio 2009 zullen de resultaten bekend worden van de gezondheidsenquête voor volwassenen in de hele GGD regio Kennemerland. Hierin zijn voor het eerst ook vragen op gebied van gezondheid en milieu opgenomen.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- Begroting GGD Kennemerland
Zie ook: n.v.t.

Project 13.3: Landelijk bewustwordingsproject 'Binnenmilieu op basisscholen 2008-2009'.
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: extra taak
Doelstelling 2010: <ul style="list-style-type: none">
- Het ligt in de bedoeling van het ministerie van VROM en OC&W om in een periode van vijf jaar alle basisscholen, zowel basis als speciaal onderwijs, met natuurlijke ventilatie te bezoeken.
Uitvoering 2009: <ul style="list-style-type: none">
- De GGD kan in het eerste jaar van dit project in totaal 20 scholen bezoeken, waarvan 4 in Haarlem.
Relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none">
- Begroting GGD Kennemerland (VROM en OCW)
Zie ook: n.v.t.

Project 13.4: Uitvoeren gezondheids-effectscreening of gezondheidsscan bij zoneontwikkelingen
Trekker: HDK/GGD
Categorie: Haarlems beleid dat wordt voortgezet
Doelstelling 2010: - Uitvoeren gezondheids-effectscreening of gezondheidsscan bij alle grote zoneontwikkelingen
Uitvoering 2008: - Uitbreiding advisering conform aanpak MILO Schipholweg. Afspraken maken met RO en milieu om te komen tot uitvoering van raadsbesluit om bij zoneontwikkelingen milieu- en gezondheidsaspecten in beeld te brengen. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan gezond bouwen.
Relatie met de begroting: - Begroting HDK
Zie ook: n.v.t.

C. Duurzame (interne) bedrijfsvoering

14. Duurzame (interne) bedrijfsvoering

Project 14.1 : Uitvoeren van de projectopdracht Aarhus
Trekker: Stadszaken, Afd. Milieu
Categorie: Wettelijke taak + voortgezet beleid
Doelstelling 2010: - Alle gemeentelijke milieu-informatie is zoveel mogelijk via internet beschikbaar voor de burger
Uitvoering 2009: - Digitalisering van zoveel mogelijk milieuinformatie, in lijn met de binnen de gemeente begin 2009 vast te stellen prioritering.
Relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: MIL/2005/2301, Projectopdracht implementatie Verdrag van Aarhus.

Bijlage B: Beantwoording vragen

Op 4 december 2008 in de vergadering van de commissie Beheer heeft u vragen gesteld over de Milieumonitor 2007. Hierbij geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord volgt.

Het jaarverslag 2007 is niet meer zo relevant/ is te laat.

Door personele onderbezetting en de reorganisatie van de gemeente is het niet mogelijk geweest de milieumonitor 2007 eerder te leveren.

Hoe staat het met de toekomstige MER? Voor de HJC, voor het sportcomplex Nol Houtkamp: hoort een MER te worden gedaan.

De jachthaven zal bestaan uit totaal 130 ligplaatsen. Dit is minder dan het selectiecriterium van 250 ligplaatsen en is niet m.e.r.-plichtig. Het sportcomplex Nol Houtkamp is een toeristische voorziening met minder dan 250.000 bezoekers per jaar en voldoet daarmee niet aan de selectiecriterium voor een m.e.r.-plicht.

In 2009 wordt wel de MER Schalkstad afgerond (zie project 6.3 Begeleiden MER-procedures, Duurzaamheidsprogramma 2009).

D66 mist aandacht voor de zonnepanelen.

In het Duurzaamheidsprogramma 2009 wordt bij een tweetal projecten aandacht besteed aan het gebruik van zonnepanelen.

Project 1.10: Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren.

Particulieren kunnen bij de gemeente Haarlem subsidie aanvragen voor het plaatsen van zonnepanelen en zoneboilers (stimuleringsregeling duurzame energie).

Project 2.4: Duurzame energie uit zon, wind en warmte/koudeopslag (WKO). Bedrijven worden gestimuleerd om meer duurzame energie te benutten o.a. zonnepanelen.

Groenlinks ziet graag aandacht voor de open deuren en de verwarming bij winkels.

In het kader van Haarlem Klimaatneutraal wordt nog beoordeeld of een pilot energiebesparing bij detailhandel en winkels kan worden opgestart. Aandachtspunten zijn open deuren/warmte gordijnen, etalage verlichting en verwarming van terrassen.

GroenLinks hoort graag wanneer het bedrijfsplan komt voor het uitvoeringsprogramma betreffende lucht.

In 2009 zal het Beleidsplan en uitvoeringsprogramma Lucht worden vastgesteld (zie Project 9.1: Vaststellen beleidsplan en uitvoeringsprogramma lucht, Duurzaamheidsprogramma 2009).

Mevrouw Hoffmans ziet de gemeente graag actief op zoek gaan naar een marktpartij als het gaat om biogas en investeringen.

In het Duurzaamheidsprogramma, project 3. 2: Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig), wordt gewerkt aan de grootschalige introductie van biogas als brandstof. Met marktpartijen zal worden onderhandeld over de mogelijkheden van investeringen in biogas.

Kwantumwoningen vormen een goed idee. De heer Vrugt hoort graag om welke locatie het gaat.

Op verzoek van VROM heeft de gemeente Haarlem samen met de woningbouwcorporaties een pilot studie verricht naar de technische en financiële mogelijkheden om Quantum woningen in hoogbouw. De pilot is succesvol afgerond. Een volgende stap is dat de woningbouwcorporaties een locatie aanleveren waarbij deze bouwmethode zal worden toegepast (zie project 1.9: Uitvoer Q woningen hoogbouw, Duurzaamheidsprogramma 2009).

Het zou goed zijn in alle bestemmingsplannen de mogelijkheid te bieden kleinschalige windmolens te plaatsen.

In het bestemmingsplan Waarderpolder is de bouwhoogte van gebouwen aangepast waardoor het plaatsen van windmolens wordt mogelijk gemaakt.

In een pilot project worden de mogelijkheden voor duurzame energie o.a kleinschalige windmolens verder onderzocht (het Duurzaamheidsprogramma (project 1.6 Duurzaam bestemmingsplan).

PVDA vindt het jammer dat de rapportage zo laat is en dat er vanuit de fietsers geen gegevens beschikbaar zijn.

Er zijn wel algemene gegevens beschikbaar maar geen specifieke gegevens over het fietsverkeer in Haarlem.

Groen gas (biogas) levert op korte termijn geen resultaat op en die inzet kun je dus beter benutten.
Op inhoudelijke gronden is besloten het project biogas stop te zetten. De inzet vanuit de afdeling Milieu in de voorbereiding van dit project was beperkt. Indien de markt omstandigheden wijzigen zullen wij ons hierover opnieuw beraden.

Bij de computer informatie is het niet helemaal duidelijk wat een ondernemer kan ophalen onder het kopje informatie

In het Duurzaamheidsprogramma, project 2. 2: Optimaliseren van het Ondernemersloket wordt gewerkt aan een goede informatievoorziening naar ondernemers in Haarlem.

Mevrouw Funnekotter hoort graag meer informatie over het baggerplan voor Rijnland.

In het project 7.2: Afronding Baggerwerkzaamheden van het Duurzaamheidsprogramma wordt beschreven welke werkzaamheden in 2009 worden uitgevoerd.

Bijlage C : Keuze projecten Haarlem Klimaatneutraal 2009

Selectiecriteria

- J. Realiseerbaarheid (makkelijk, niet veel inspanning)
- K. CO2-reductie
- L. Kosten en subsidiemogelijkheid (kosten op levenscyclus realiserend en subsidiemogelijkheden)
- M. Marktconforme momenten
- N. Effectiviteit (weinig inspanning veel resultaat, laag hangend fruit)
- O. Aansluiten moties van raad
- P. Pilot (voorbeeld functie)
- Q. Trias energetica (bijdrage aan de energietransitie: Stap 1. Beperk de energievraag, Stap 2. Gebruik duurzame energiebronnen, Stap 3. Gebruik eindige energiebronnen efficiënt)
- R. Behoud van koopkracht (beheersen van woonlasten en concurrentie positie)

Doorlooptijd

- 1. realiseerbaar in 2009
- 2. realiseerbaar in 2010
- 3. na 2010 realiseerbaar

Programmagroep Bebouwde omgeving

Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Doorlooptijd
4.1. Realisatie basiskwaliteit duurzame nieuwbouw (GPR6)	x	x		x	x			(x)	(x)	1
4.2. Verhogen basiskwaliteit duurzame nieuwbouw	x	x		x	x			(x)	(x)	2
4.3. Pilot naleving bouwregelgeving "Gezondheid en Energie"	x	x	x	x			x	x	x	1
4.4. Uitvoer nota praktijkrichtlijn duurzame Stedenbouw	x	x			x	(x)				2
4.5. Klimaatdoelstelling opnemen in gebiedsvisies	x	x		x	x	(x)				2
4.6. Duurzaam bestemmingsplan	x			x	x					1
4.7. DSK II nieuwbouw school en woningen	x		x	x		x	x	x		1
4.8. Duurzaam Belcanto en KG	x	x	x	x		x	x	x	x	2
4.9. Uitvoer Q woningen hoogbouw		x	x	x			x	x	x	2
4.10. Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren		x	x	x			x	x	x	2
4.11. Duurzame renovatie bezit woningbouwcorporaties	x	x	x	x		x		x	x	3
4.12. Klimaat neutrale Zwemmerslaan	x	x	x	x			x	x	x	3
4.13. Verduurzamen bestaande kantoren	x	x	x	x			x	x	x	2
4.14. Monitoren verslagleggen woningbouwcorporaties duurzaam bouwen en energie	x		x		x	x	x	x		3
1.15 Stimulering energiebesparing bij particulieren door extra voorlichting		x	x	x				x	x	3

5. Programmagroep Bedrijvigheid & Industrie

Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Doorlooptijd
2.8 De Energiecoach voor bedrijven	x	x	x	x	x		x	x		3
2.9 Optimaliseren van het Ondernemersloket	x	x		x	x			x		1
2.10 Kennis- en communicatieplatform	x				x					1
2.11 Duurzame energie uit zon, wind en warmte/koudeopslag (WKO)	x	x	x		x		x	x		1 (onderz.) 3 (realisatie)
2.12 Verduurzamen bestaande bedrijventerreinen	x	x			x			x		2
2.13 Groen tussen de bedrijven door	x	(x)			x					3
2.7 Duurzame Ontwikkeling Noordkop Waarderpolder	x	x			x		x	x		3

6. Programmagroep Verkeer en Vervoer

Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Doorlooptijd
3.10Klimaattoets Verkeer en Vervoer		x		x			x	x		3
3.11Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig)	x	x	x	x			x	x	x	2
3.12Stimulering schone en zuinige wagens (ook elektrisch)	x	x	x		x		x	x	x	2
3.13Uitbreiding fietsparkeer-voorzieningen bij NS-station	x	x	x	x	x	x	x		x	2
3.14Ontwikkeling Rode Loper en andere fietsroutes	x	x			x	x	x			2
3.15Realisering intelligente en flexibele fietsdeelsystemen	x	x	x				x			1
3.16Haalbaarheidsstudie snelfietspaden		x	x				x			3
3.17Tariefstelling Openbaar Vervoer		x		x			x	x	x	2
3.9 Mobiliteitsmanagement bij Haarlemse bedrijven/organisaties.		x		x			x	x	x	3

7. Programmagroep Gemeentelijke organisatie

Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Doorlooptijd
4.9 70% duurzame inkoop in 2010	x	x		x	x	x	x			2
4.10Duurzame nieuwbouw en renovatie Zijlpoort	x	x	x	x		x	x	x		2
4.11Duurzaamheidsplan openbare verlichting	x	x		x	x		x	x		1
4.12Bedrijfsvervoersplan + CO2 reductiedoelstelling	x	x		x	x		x	x	x	1
4.13Duurzaam depot Frans Hals museum		x	x	x			x	x		3
4.14Interne communicatie Haarlem Klimaat Neutraal.	x				x	x				1
4.15Energie-labelplus	x	x		x			x	x		1
4.8 Spanning verlaging utiliteitsgebouwen		x		x	x		x	x		2

8. Activiteiten vanuit communicatie en educatie Haarlem Klimaat Neutraal

Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Doorlooptijd
5.4 Klimaateducatie	x				x	x				3
5.5 De CO ₂ -monitor	x	(x)	x		x	x	x	x		3
5.3 Klimaatcommunicatie	x				x	x				3

Ideën uit het Ideeënboek die niet zijn opgenomen in het Duurzaamheidsprogramma 2009.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	doorlooptijd
Bebouwde Omgeving										
4A. Naleving bouwregelgeving		(x)						x		3
5A. Update energiekaarten	x									1
7A. Voorbeeldwijk energiezuinige Nederlandlaan		x					(x)	x		2
11A. Wensen bewoners energiebesparing	x							x		1
12A. Meer klimaatneutraal groen	x	(x)								2
16A. Duurzame dakopbouw door particuliere woningeigenaren		(x)					x			3
Gemeentelijke Organisatie										
2B. Afvalpreventie en -scheiding op de werkplek		(x)	(x)		x					1
4B. Klimaatuitje	x						x			3
5B. Energie-optimalisatiescan ICT	x	(x)						x		1
6B. Implementatie energieregistratiesysteem	x	(x)						x		1

8B. Klimaatcreditcard voor zakelijke uitgaven							x			1
11B. Slimme meters gemeentebreed		(x)						x		3
12B. De vliegenmepper		(x)					x			1
13B. Waterzijdig inregelen centrale verwarming	x	x			(x)					1
Industrie & Bedrijvigheid										
5C. Verduurzamen bestemmingsplannen	x									2
Verkeer & Vervoer										
10D. Haalbaarheidsstudie vervoer over water		(x)					x			1
Communicatie / NME										
1 E. De klimaatneutrale straten van Haarlem en hun 'wakkere' bewoners	x						x			1
2 E. Klimaat en energiedag	x									1